

Plan för den mångkulturella verksamheten inom Vörå kommuns barnomsorg och grundläggande utbildning

Inledning

Bildningsväsendets plan för utvecklandet av de mångkulturella färdigheterna definierar de centrala principerna för den mångkulturella undervisningen och den internationella verksamheten.

Utvecklingsplanen grundar sig på grunderna för läroplanen samt på andra lagstadgade dokument som styr undervisningen. Planen uppdateras en gång per år.

I Vörå kommun har en gemensam plan för utvecklandet av de mångkulturella färdigheterna uppgjorts i vilken ingår enskilda planer för barnomsorgen, det finskspråkiga och det svenskspråkiga bildningsväsendet.

Utvecklingsverksamheten bygger på att skapa sådana kunskaper och färdigheter för både majoritetsbefolkningen och invandrarna att möta olika kultur- och språkgrupper.

Utgångspunkten i verksamheten är att ge barnen, eleverna, vårdnadshavarna och skolpersonalen möjligheter att ständigt utveckla de mångkulturella färdigheterna och ge beredskap att fungera, lära och undervisa i en mångkulturell miljö.

I kommunen är invandring och invandrare en del av vardagen. De första asylsökande kom till Oravais 1991 när flyktingförläggningen startade sin verksamhet. De flesta asylsökande invandrarna väljer att lära sig finska, vilket gör att Oravaisten suomenkielinen koulu har många invandrabarn både i förberedande undervisning och i den grundläggande utbildningen. I dag är skolan unik eftersom alla elever har ett annat modersmål än finska.

Inom det svenskspråkiga bildningsväsendet ordnas förberedande undervisning i Kimo skola. Dessa elever är i huvudsak kvotflyktingar som har kommunplats i Vörå. En del av kvotflyktingarna är också integrerade i Centrumskolan, Komossa skola och Karvsor skola.

Vid Tegengrenskolan (7-9) i Vörå finns en internationell grupp sedan hösten 2009. Internationella gruppen följer i stora drag Vasas modell "Nivelluokat". Internationella gruppen är till för elever i tonåren med endast förberedande undervisning som finländsk skolbakgrund. Eleverna integreras i klass stegvis enligt deras språkkunskaper.

Arbetskraftsinvandringen har ökat och från dessa familjer finns även elever i de svenskspråkiga skolorna.

Inom barnomsorgen finns invandrabarn i åldern 0-6 år som integreras i daghemsverksamheten eller i förskolan.

Mångkulturella utmaningar hör till vardagen. Personalen får regelbundet fortbildning och den vardagliga verksamheten utvecklas för att ge möjligheter och färdigheter att möta utmaningarna.

Värdegrund

Värdegrunden för planen för utvecklandet av de mångkulturella färdigheterna baserar sig på grunderna för jämlikhet, jämställdhet och den kulturella mångfalden. Dessa värden finns i Finlands grundlag, lagen om likabehandling samt i läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Grundlagen § 6

Alla är lika inför lagen.

Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Barn skall bemötas som jämlika individer och de skall ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva.

Jämställdhet mellan könen i samhällelig verksamhet och i arbetslivet främjas enligt vad som närmare bestäms genom lag, särskilt vad gäller lönesättning och andra anställningsvillkor.

Lag om likabehandling §§ 1-6

Syftet med denna lag är att främja och trygga likabehandling samt att effektivera rättsskyddet för den som utsatts för diskriminering i sådana diskrimineringssituationer som hör till lagens tillämpningsområde.

Myndigheterna skall i all sin verksamhet målmedvetet och systematiskt främja likabehandling samt etablera sådan förvaltningssed och sådana verksamhetssätt som säkerställer att likabehandling främjas när ärenden bereds och beslut fattas. Myndigheterna skall särskilt ändra de omständigheter som förhindrar uppnående av likabehandling.

Ingen får diskrimineras på grund av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Läroplanen för den grundläggande utbildningen

De mänskliga rättigheterna, alla människors lika värde, demokrati, en vilja att bevara naturens mångfald och omgivningens livskraft samt tolerans och vilja att slå vakt om den kulturella mångfalden är de värden som den grundläggande utbildningen skall gestalta och förmedla. Den skall också främja social gemenskap, ansvarskänsla och respekt för individens friheter och rättigheter. Grunden för undervisningen är den finländska kulturen som har formats i växelverkan mellan den specifikt finländska, den nordiska och den europeiska kulturen. I undervisningen skall de nationella och

lokala särdragen beaktas, liksom nationalspråken, de två folkkyrkorna, samerna som ett ursprungsfolk och de nationella minoriteterna. Den finländska kulturen blir i dag allt mångsidigare tack vare invandrare från olika kulturer. Undervisningen skall vara ett stöd då elevens kulturella och unika egenart formas. Undervisningen skall även stödja elevens delaktighet i det finska samhället och i en värld som blir allt mer global. Skolan skall också främja tolerans och förståelse för andra människor och kulturer.

Begrepp

En invandrare är en person som har flyttat från ett land till ett annat. Det är ett allmänt begrepp som omfattar alla som på olika grunder flyttat till Finland. Det finns många olika orsaker till invandring. Dessa är bl.a. arbete, studier, äktenskap samt flyktingskap och återinflyttning. En elev med invandrarbakgrund kan ha blivit född i Finland men har en mångkulturell bakgrund.

Mångkulturella miljöer

Skolan och barnomsorgen är mångkulturell när det i verksamheterna finns barn och elever samt personal som har olika kulturell eller etnisk bakgrund. Växelverkan mellan olika kulturer kräver mångkulturella färdigheter.

Med mångkulturella färdigheter avses i utvecklingsplanen både majoritetsbefolkningens och invandrarnas färdigheter att möta människor från olika språk- och kulturgrupper. Utvecklandet av de mångkulturella färdigheterna är viktigt för alla enheter. Att utveckla de mångkulturella färdigheterna är en dubbelriktad process som har som mål att integrera barn/elever och föräldrar med olika språk- och kulturbakgrund i den finländska barnomsorgen och skolan och det finländska samhället. Ett annat lika viktigt mål är att öka beredskapen att möta det mångkulturella. En fungerande växelverkan mellan olika kulturer kräver kunskaps-, färdighets- och attitydmässig beredskap. Barnomsorgen och skolorna utvecklar sina mångkulturella färdigheter genom olika projekt, fortbildning, informationsspridning och genom att befästa fungerande verksamhetsmodeller.

Ledningen i kommunen har som uppgift att på bästa sätt stöda denna utvecklingsverksamhet.

Personal

Rektor/Föreståndare/Ledare

Rektor/föreståndare/ledare leder, övervakar samt utvecklar enhetens mångkulturella fostran. Personen ansvarar för att enheten fungerar enligt de uppställda målen för den mångkulturella fostran. Personen ansvarar också för personalens utveckling och resursstyrning. Vidare svarar han/hon också för enhetens nationella verksamhet.

Övrig personal

Hela personalen skall följa de mål som stadgats i läroplanerna och övriga styrdokument, delta i utvecklingen av enheten samt utföra de arbetsuppgifter som förordnats.

Hela personalen deltar i förverkligandet av bildningsväsendets, barnomsorgens samt den enhetsvisa utvecklingsplanen av de mångkulturella färdigheterna.

I de olika enheterna skall man sträva till att utveckla personalens mångkulturella kompetens och till att utveckla de mångkulturella färdigheterna. För personalen ordnas regelbundet skolning och möten för att ge kunskaper och färdigheter om mångkulturalism.

Lärare som förbereder invandrare för den grundläggande utbildningen

De lärare som undervisar invandrarelever i den förberedande undervisningen har den största kännedomen om och ansvaret för eleverna. Deras uppgift är att förbereda eleverna för den finländska skol- och vardagskulturen samt att ge eleverna språkkunskaper enligt de mål som är fastställda i läroplanen.

För lärare som förbereder för den grundläggande utbildningen ordnas skolning och det material som de producerat kan användas och spridas inom och utanför kommunen.

Lärare som undervisar invandrarelever i tonåren i den grundläggande utbildningen (7-9)

Specialläraren som ansvarar för undervisningen i internationella gruppen samarbetar med ämneslärarna för att eleverna skall kunna tillgodogöra sig den grundläggande utbildningens lärostoff. Deras uppgift är att förbereda eleverna för den finländska skol- och vardagskulturen samt att ge eleverna språkkunskaper enligt de mål som är fastställda i läroplanen. Målet är att eleverna skall få beredskap för fortsatta studier och kunna erhålla studieplats inom andra stadiets utbildning.

För personalen ordnas kontinuerlig fortbildning. Material som produceras kan användas och spridas inom och utanför kommunen

Stadieövergångar

När nya barn eller elever kommer till barnomsorgen eller skolan tas de emot av personalen. Samtidigt kallas vårdnadshavare och tolk med till det första mötet för att få nödvändiga uppgifter om barnet/eleven.

När ett barn flyttas över från ett stadium till ett annat kallas vårdnadshavarna till enheten för att de skall få bekanta sig med den nya verksamheten. Vårdnadshavarna får samtidigt information om skolans verksamhet och regler.

Genom att ha med vårdnadshavarna i barnets dagvård och skolgång stöder man hela familjens integration och samtidigt kan man diskutera om barnets framsteg och eventuella behov av stöd.

När eleven flyttar från en enhet till en annan är det viktigt att den mottagande enheten får så relevant information som möjligt om elevens språkkunskaper och om starka och svaga sidor. Dessa uppgifter skall antecknas i det individuella studieprogrammet för att stöda barnets/elevens utveckling och integration.

Samarbete

Skolan och barnomsorgen samarbetar med barnets/elevens vårdnadshavare för att skapa så goda kontakter som möjligt. Det är viktigt att ha fungerande modeller för detta ändamål. För att undvika missförstånd och för att få en fungerande mångkulturell kontakt är det viktigt att använda tolktjänster.

Skolornas och barnomsorgens personal samarbetar vid behov med socialarbetare, mottagningscentralen, barnhemmen och stödboendet. Med fungerande samarbete och informationsbyte undviker man missförstånd och har lättare att arbeta med barnet/eleven.

Kommunens skolor och barnomsorg samarbetar också vid behov. T.ex. vid ordnandet av olika händelser och fester där det mångkulturella är ett naturligt inslag.

Det är viktigt att skapa nätverk mellan olika instanser för att utveckla de mångkulturella färdigheterna. Nätverken kan bildas inom kommunen, men också nationellt eller internationellt.

Språk- och kulturidentitet

Alla har rätt till en språk- och kulturidentitet. I mån av möjlighet erbjuds undervisning i det egna modersmålet enligt grunderna för den grundläggande utbildningen. Om det är ändamålsenligt kan användbart undervisningsmaterial på elevens eget modersmål användas i skolan. Modersmåls läraren kan användas som resurs i skolans undervisning eller i barnomsorgens verksamhet.

Den egna kulturen skall synliggöras i skolans och barnomsorgens vardag, om man anser att det är till nytta för barnets/elevens identitetsutveckling.

Man skall förhålla sig positivt till religion och kunna diskutera tillsammans om trosfrågor. Inför olika religiösa eller kulturella fester försöker man beakta olika specialarrangemang. En gemensam regel är att barnen/eleverna beviljas en lovdag för att fira sin religiösa eller kulturella högtid.

Uppföljning och utvärdering av planen för utvecklandet av de mångkulturella färdigheterna

Oravais kommuns plan för utvecklandet av de mångkulturella färdigheterna kommer att följas upp, utvärderas och uppdateras en gång per år av styrgruppen som utnämnts till utvecklingsverksamheten.

Det svenskspråkiga och det finskspråkiga skolväsendet samt barnomsorgen gör upp egna detaljerade planer som finns som bilaga till denna allmänna del.

Planerna följs upp, utvärderas och uppdateras en gång per år av enheternas ansvarspersoner.

Ansvarsfördelning 2010-2011

Varje enhet skall för varje läsår utse en ansvarsperson för invandrarundervisningen.

Tegengrenskolan:	Elisabeth Karp
Centrumskolan:	Marianne West
Kimo skola:	David Nordgren
Komossa skola:	Märta Storsjö
Karvsor skola:	Bo Nordqvist
Oravaisten suomenkielinen koulu:	Harri Kalliomaa
Barnomsorgen:	Birgitta Backman/Heidi Holmberg